

Arbeðsbólkur mælir til:

Kommunusamanlegging

Myndir: Kalmar
Orð: Tórfinn

Fyrr í ár setti landsstýrið ein arbeðsbólk at gera tilmæli í spurninginum um býi av virksemi og ábyrgd millum landið og kommunurnar. Í bólin vóru vald Jógvan K. Mørkøre, kommunufelagsformaður, Óli Heinesen, býráðsformaður í Klaksvík, Poul Michelsen, býráðsformaður í Havn, Kári Petersen, figgjartjóri í Tinganesi og Kjartan Kristiansen, menningarstjóri, sum hevur verið formaður.

Herfyri legði arbeðsbólkurin fram fyribilsálit sum boð um, hvussu framtíðar kommunuskipan Føroya eigur at vera eftir teirra metan.

Allir nevndarlímirnir uttan Jógvan K. Mørkøre helda, at besta loysnin er at ein beinleiðis samanlegging av kommunum í eini sýslu ella øðrum hóskaði øki. Hvør kommunueindin skal so umsita líkning,

primeru heilsutænastuna, almannamál, skúlamál, havnir, umhvørvismál, mentunnarmál, vegir, planlegging og byggibúning bæði til sethús og idnað. Jógvan K. Mørkøre er ikki sinnaður fyri samanlegging, men vil heldur skipa fast samstarv millum verandi kommunur.

Meira demokratiskt

Meirilutin í arbeðsbólk-inum sigur, at ein fyrimunur í eini samanlegging er, at figging kann verða gjørd við heildarveiting eftir objektívum eyðkennum. Ein samanlegging lýkur bæði krøvini til demokrati og einfalding av viðurskiptunum millum landið og kommunun, verður sagt. Meirilutin sigur, at skipast skulu ráð fyri bygdir. Hesi ráð skulu umsita og ráðgeva í spur-

ningum um bygðarvegir, kloakkir, leikvallir v.m. Ráðini skulu verða vald av kommunustýrum.

Fýra møguleikar

Arbeðsbólkurin hevur annars arbeitt við fýra møguleikum. Einarí ó-broyttari kommunuskipan, fóstum samstarvi millum verandi kommunur, bygðarráðum við ráðgevandi kommunum og samanlegging av kommununum í størri kommunalar eindir.

Verandi skipan

Meirilutin í arbeðsbólk-inum heldur, at tað ber til í ein ávísan mun at gera viðurskiptini einfaldari millum land og kommunu við verandi skipan, men stóri munurin á stóddum á kommunum og inntøku-grundarlagi ger, at landið fer at taka alt fleiri málsoki frá kommununum. Av somu orsök heldur bólk-

urin tað heldur ikki vera sannlíkt við heildarveiting. Hildið verður eisini, at tað versnadi fríggjargrundarlagið hjá kommununum fer at bera í sær, at fleiri kommunur orka ikki at røkja sínar skyldur, og mugu tí lata fleiri málsoki frá sær. Flestu kommunun klára heldur ikki at nøkta tann tørv, sum borgarin setir.

Fast samstarv

Annar møguleikin, arbeðsbólkurin nevnr, er fast samstarv millum verandi kommunur, men her eru nógvir vansar, og ber í sær somu vandamál sum verandi skipan. Millum annað, at umsitingin verður trupul og í mongum førum tvífold. Eftirlit hjá borgarunum verður avmarkað tí persónarnir, sum taka flestu og týðningar-mæstu avgerðirnar, eru ikki beinleiðis valdir av borgarunum. Hetta er eingin gongd leið heldur meirilutin í bólinum.

Ráðgevandi kommunur

Ein triði møguleiki, sum nevndur verður, eru ráðgevandi kommunurnar. Hvør bygd hevur sítt ráð, sum er ráðgevandi mótegis landsmyndugleikunum. Rætturin til skattainnkrevjing verður tikin burtur, og ráðini verða figgjað av landinum.

Bygðaráðið kann umsita ávís øki fyri landið, t.d. bygðarvegir, kloakkir og leikvøllir. Hesin møguleikin lýkur eisini treytirnar til demokrati og einfalding, og kemur at minna nógv um stóðuna hjá Hetlendsku kommunum, sum hava kommunustýri, men einans ráðgevandi vald. Arbeðsbólkurin heldur ikki, at hesin møguleiki er ráðiligur.

Samanlegging

Hesin fjórði møguleikin, sum nevndur er, er júst hann, ein stóur meiriluti í arbeðsbólkunum er mest sinnaður fyri. Nevniliga

eina sameining av kommunum í eini sýslu ella øðrum hóskaði øki. Hendan skipan er lættast at fáa í tráð við núverandi kommunulóg og gevur tað einfaldasta myndugleika-býti. Sagt verður, at vandi er fyri, at stríð tekur seg upp millum bygðir um staðsetingar og útbyggingar, men bólkurin heldur, at einki stríð verður loyst av at leggja avgerðina longri burtur frá trupulleikunum.

Politisk ábending

Arbeðsbólkurin fer fyribils ikki longri við sínum arbeiði. Bólkurin mælir landsstýrinum til at tryggja sær ein stóran part í landsstýri og á lögtingi fyri, at býtið av virksemi og ábyrgd millum land og kommunur skjótast tilber verður skipað eftir hesum seinast nevnda møguleika-samlegging. Tá arbeðsbólkurin hevur fingið eina politiska ábending er hann fúsar at halda fram, verður sagt.

tór.-

Tær 50 føroysku kommunurnar eru sera ymskar til stóddar. Bert 10 hava fleiri enn 1.000 íbúgvir. Nærum helmingurin av øllum føroyingum búgva í landsins tveimum størstu kommunum.

Politikararnir meira ívasamir

Kommunusamanlegging fær neyvnan politiskan meiriluta í tinginum. Vit hava spurt nakrar politikarar um teirra hugsan um kommunusamanlegging

Javnaðarflokkurin:

Neyvan fyri

Javnaðarflokkurin hevur ikki í nóg stóran mun viðgjørt spurningin um stóðan hjá verandi kommunum skal broytast, men hóast tað heldur Jørgen Thomsen, lögtingsmaður seg kunna siga, at hann ivast stórliga í um flokkurin er sinnaður fyri beinleiðis kommunusamanlegging.

Jørgen Thomsen sigur, at hetta eru flestu kommunurnar neyvnan heldur sinnaðar fyri, tí tær óttast fyri at missa nakað av tí avgerð-

arrætti, tær nú hava. Tingmaðurin heldur, at betur var, um onkur skipan við størri samstarvi millum verandi kommunur kundi fingist at virka.

Men hann tekur aftur í aftur, at sjálvandi fer Javnaðarflokkurin nú at taka spurningin upp og millum annað við uppleggnum frá arbeðsbólkunum í huga at finna frægastu loysn.

